

OPRAVDOVÝ
KREŠŤAN
 POLITICKÝ A SPOLOČENSKÝ TÝŽDENNÍK.
 LUDOVÁ PRÍLOHA „SLOVENSKÝCH NOVÍN“.

Predplatná cena:
 Na celý rok 2 zl. — kr.
 Na pol roka 1 „ — „
 Na štvrt roka — 50 „
 Jednotlivé číslo 3 kr.

Vychodí každú nedeľu.
 Zodpovedný redaktor a vydavateľ:
VIKTOR HORNYÁNSZKY.

Redakcia a vydavateľstvo: V Budapešti,
 VI. okr., Aradi-utca 14.
 Sem sa majú posielat predplatky a dopisy.
 Nevyplatené listy sa neprijímajú.

„Neznabožstvo“ v štátnych školách.

Od tých čias, čo ľudová strana započala svoju, pokoj a vzájomnú bratskú lásku podrývajúcu prácu, obzvlášť na Horniakoch, neprestajne

Prizrieme sa bližšie veci.

Daň platí a vojaka dáva práve tak jako katolíci i evanjelici, kalvín, unitár, pravoslávny a žid.

Tureci na cestách.

hlása, že vláda zakladaním štátnych škôl rozširuje neznabožstvo, neveru v Boha, neveru vo večné spasenie, večný život. A jediným jej dôkazom je, že v štátnych školách náboženstvo nevyučuje štátny učiteľ.

Povinnosťou štátu je teda starať sa o všetkých práve takou rovnou mierou, v takej miere robia zadosť svojim občianskym povinnosťam V obciach a mestách, kde sú katolíci, evanjelickí alebo iného náboženstva obyvatelia v hojnom počte, udržiujú

si školy patričné vierovyznania, ktoré sú to vstave; kde je ale obyvateľstvo dľa náboženstva rozdobené, tam ani katolíci, ani evanjelici ani židia alebo iného náboženstva obyvatelia školu udržať si nemôžu, alebo keď i udržujú, tak tá škola pre jej nedostatky je skôr ohlupujúcim, než osvetu rozširujúcim ústavom.

Čo je teda tu povinnosťou štátu?

Všakže, každý mi odpovie: postaví dobre opatrenú školu, posadí do nej diplomovaného učiteľa a stará sa všemožne o výchovu budúceho pokolenia.

Rozvážme teraz ale, jakého náteru má byť taká štátna škola v takej obci, kde školu obyvateľstvo ani slúčené spolu, ani rozdeleno dľa náboženstva udržať nemohlo alebo vôbec ani neudržovalo.

Taká škola musí byť interkonfesionálna, to jest, že v takej škole štát nenariadi vyučovanie náboženstva učiteľovi a to ani nariadiť nemôže už z tej príčiny, lebo na príklad učiteľ-katolíka musel by vyučovať evanjelické alebo židovské náboženstvo. Ako by to vyzeralo?

Vláda teda v štátnych školách nemôže na učiteľa sveriť vyučovanie náboženstva, aby nenarušila oprávnené požiadavky a nároky obyvateľstva obce jedného náboženstva na úkor druhého, ale stará sa o vyučovanie náboženstva tak, že do štátnych škôl **povoláva vyučovať náboženstvo kňazov tých vierovyznaní, ktoré jestvujú na okolí toho mesta, v ktorom sa štátna škola nachodí, a za vyučovanie náboženstva v štátnych školách patričným vynaucovateľom platí.**

Povedzte mi teda, kto je tu neznabohom, či vláda, ktorá povoláva a platí odborným mužom vo veciach náboženských za vynaucovanie náboženstva v štátnych školách, a či ten, kto hovorí, že vláda stavaním štátnych škôl rozširuje neznabožstvo.

Človek so zdravým rozumom toto posledné tvrdiť nemôže!

Tvrdí to len prepiatec, zlomyseľník a zaslepenec, ktorý rád má nepokoje a rozbíj medzi obyvateľstvom a svoje pohodlie.

Nuž či štát môže inak pokračovať v povinnosťach oproti svojim občanom ako tak, že poskytuje v svojich školách možnosť vyučovania náboženstva každého vierovyznania? Nie hanu, nie obvinu že rozširuje neznabožstvo, ale za to svoje pokračovanie, že ku vyučovaniu náboženstva povoláva v prvom rade kňazov, teda v náboženských veciach vysoko vzdelaných ľudí, zasluhuje len *všeobecnú pochvalu*, že sa povolaním ku výučbe kňazov tak vysoko a dôkladne stará o vyučovanie náboženstva v štátnych školách!

Čo ale vidíme. To, že niektorí kňazia väčšmi milujú pohodlie ako vkonávanie tohoto vznešeného povolania. Hromžia na štátne školy, že sú vraj pohanské, ale náboženstvo i za peniaze vyučovať sa zdráhajú, nechcú. Pravda, keby to záviselo od tých kňazov, školy štátne boly by pohanské, lebo by jeden učiteľ nútený bol vyučovať aj štvoraké náboženstvo, vďaka buď ale štátu, že sa stará o výučbu náboženstva tak, že ku výučbe patričného náboženstva povoláva muža odborníka.

Tak na príklad aj v Lučkách v lipoťskej stolici vedie sa boj oproti štátnej škole. Pán farár brojí oproti nej, nechce sto zlatých za vyučovanie náboženstva a hovorí, že je štátna škola pohanská. Nuž prečo že je pohanská? Preto vari že štát platí za vyučovanie náboženstva?

Povedz pravda prebiješ hlavu — hovorí naše príslovie ale toho sa človek nesmie nikdy báť, lebo pravda vždy zvíťazí!

Nemilujme natoľko to pohodlie, ten, ako sa to hovorí, komótny život, ale každý dľa svojich síl sa pričinnme o blaho jak tuzemské tak nadzemské našich spolubratov a všetko bude dobre!

Slovo k rodákam.

Chvastúňstvo a sebeckhála sú neomylným znakom pýchy a slabosti. Prázdny sud najväčšmi zvučí. Lebo kto si je povedomý, že má vnútornú cenu, ten nepotrebuje sa vystatovať, chvastá; toho verejná mienka i tak ocení tak, ako fialku, bárs aj skrytú, po vóni najšť možno. Preto kto o sebe večne len chválospevy spieva, seba vždy a všade, a to ešte i na úkor iných vychvaľuje, ten istotne ohľadom vnútornej ceny a hodnoty na veľmi slabých nohách stojí. Dľa tohoto môžeme posúdiť ľudovú stranu, lepšie povedané tých pár kriklúňov a politických dobrodruhov, ktorí vedome falošne sa za ľudovú stranu držia, vydávajú a v jej mene so dňa na deň celé rady podvodu, klamu a humbugu do sveta roztrubujú. Štatočnosť, pravdu, spravodlivosť, vieru i Boha to oni vyárendovali, kto nie je s nimi, ba nie je im podriadený, ten je podliak, zločinec a neznabožník; stane sa ale bez všetkej fažkosti a v najkratšej dobe charakterným počtívcom a svätým v tom okamžení, ako sa k nim pridruží. Takúto morálku majú a hlásajú niektorí katolícki kňazia, takéto zásady za slušné a pre vlasť prospešné uznávajú politickí kaukliari od vlny a reverendy. Nuž my málo by sme dbali na toto, veď nesmysel bárs vzniknutý za pár čias vstave je vývodíť, predsa poznatý dlho netrvá: keby táto hanebná hra so svätými vecami a vznešenými citami ľudí ako aj s najzvláštnejšími záujmami vlasti bárs

len za krátky čas prevádzaná, nebola usposobená nescíslne neresti zapríčiniť, škody narobiť a rozboriť toľko, koľko potom všetci za dlhé roky znovu vystaví sotva vystačíme. A pritom to neočaté tajenie, to prefikané bránenie sa oproti nepodvratným obžalobám jednotlivcov i celku, oproti presvedčeniu verejnej mienky. Áno, so svätosťami kortesujú a kupčia ľudoví farári v «Kresfane», «Alkotmányi» a iných plátkoch ponúkajú na predaj sväté omše, mámia nábožný, no nimi ohlušený ľud, že kto s nimi drží, bojuje za Krista, za jeho svätý kríž a katolícku vieru. Hanba a posmech takto lhať, podlosť a potupa takto klamať. Keď i toto tajiť by chceli, prečítajte im 103. číslo Alkotmányu v ktorom úvodný článok i jeden celý odsek politických správ venuje ablegátskej voľbe v Ugode prevedenej. To je už hej mäknutie modzgov, čo ten mudrc a politik ľudovej strany tam prevádza so svätou tvárou bez hanby a studu. Ba je potrebná bezočivosť ku tomu, aby dakto také blbosti napísať mohol. Bauer a Orbán, dvaja mladí ľudia, málo známi v krajine, tým menej v svete boria sa o ugodský ablegátsky mandát. Tamten otvorene s otvoreným programom liberálnej strany, tento pokrytsky s pokrytským programom ľudovej strany Obyčajný to zjav na poli politického života, borba dvoch ľudí o palmu víťazstva premenená v boj dvoch strán. Nič v tom zvláštného, ba u nás tak všedná to vec, žeby nikomu, ktorého sa to netýka, ani nenapadla. Inšie urobia ale z toho kňazia, dopisovatelia a redaktori ľudových novín. Jednotlivé meranie síl politických stránok premenili na boj Spasiteľa s ancikristom, medzi krížom a neverou. Zo všetkého toho len to je isté, že ľud neverí balamúteniu kňazov a znáša kríž ich pýchy, zpupnosti a vládyčtivosti. Že ancikristom by mal byť liberálny Bauer, to ešte pochopujeme, či ale pán páter dopisovateľ Orbána za spasiteľa drží a spasiteľom toho i v očiach ľudu urobiť chce, to predsa ťažko by bolo uveriť, lebo že by to najpodlejšším zneuctením kresťanstva bolo, to pochybnosti netrpí. Veru bohužiaľ, tak upotrebujú k sobeckým zámerom vieru, tak podvádzajú ľahkoverný ľud k jeho biede, tak kujú preň putá otroctva a nadvlády, a ten zaslepený ľud na mnohých miestach ešte bozkáva ruku, ktorá ho bičuje, a požehnáva nohu, ktorá ho šliape. Rodáci moji, hľadajte osvetu, ktorá sa zakladá na slobodomyslnosti, aby ste bludom sveta mámení a otročení neboli. Hľadajte osvetu, aby vás na obdiv sveta nesmyslami a hlúposťami za bláznov nerobili takí, ktorí bez svedomia a studu bezbranných zbraňou podvodu nivočia. Hľadajte osvetu, aby sme v hanbe nezostali.

Pravdomil.

POLITICKÉ ZPRÁVY.

Otazka kvóty. Otázka kvóty zaviazla tak, že predbežne niet ani výhľadu, žeby sa dala riešiť.

Jako to ct. čitatelia vedia, jak uhorský tak aj rakúsky kvóťový odbor na tom sa usmiesly, že vyšlú zo svojho lona po sedem členovom pododbore a tieto budú ústne vyjednávaf. Toto sa aj stalo. Lenže ani tieto pododbory sa nevedely dohodnúť asice pre zatvrdilosť rakúskeho pododboru.

Tieto sedem členové pododbory držaly zasadnutie v nedeľu a v pondelok ale usozumenie sa nedocielilo. Rakúsky pododbor prísne zotrval na svojom prvopočiatočnom stanovisku, aby totižto Uhorsko platilo 42 percentov na spoločné výdavky. Uhorský pododbor túto požiadavku odmietnuc, navrhol aby sa vyjednávania započaly nie na dosavadnom základe, totižto na počte obyvateľov, lež na inom, ktorý lepšie zodpovie a lepšie ukiaže schopnosť platenia oboch poloviciah monarchie. Uhorský kvóťový pododbor zároveň vyhlásil, že je hotový prijať malé povýšenie kvóty. O takomto malom povýšení kvóty ale rakúsky odbor nechcel ani počuť, zotrval na svojom stanovisku, aby totižto Uhorsko platilo o 10 percentov viac. Následkom tohoto bolo, že kvóťové pododbory pretrhly ďalšie pojednávania a členovia rakúskeho pododboru spolu aj s ministerským predsedom grófom Badenim odcestovali nazpät do Viedne.

Po takomto nezdarenom výsledku vyjednávani spolu s rakúskym ministerským predsedom odcestoval do Viedne aj náš ministerský predseda barón Bánffy, aby kráľa upovedomil o výsledku. Jeho veličenstvo odrazu prijal oboch ministerských predsedov na výsluchu, ktorý trval vyše hodiny. Jako sa poloúradne sdeluje, teraz začnú vlády vyjednávať ohľadom ustálenia kvóty, tým cieľom budúceho týždňa odcestujú naši ministri do Viedne.

Toto je v krátkosti výsledok, ktorý sa dosiať docielil v otázke kvóty. Že sa dohodnutie, dorozumenie nedocielilo je z čiastky potešiteľné, z čiastky ale aj smutné.

Potešiteľný je tento neprajný výsledok preto, že kvóťový odbor, ktorý pozostáva skoro zo samých liberálnych členov, neprijal prepíate požiadavky Rakúšanov; smutný je ale preto, že sa medzi dvoma polovicami monarchie nedá docieliť tak žefateľné a potrebné dohodnutie.

Nuž čože povie na tento výsledok ľudová strana? Z čoho že bude teraz už obviňovať liberálnu stranu, ktorá statne, mužne a čestne obhájila záujmy Uhorska? Doteraz vždy hlásala, že liberálna vláda chce povýšiť kvótu len preto, aby sa na vláde udržala. Ct. čitateľstvo vidí, jak vlastenecky sa chová liberálna strana v oči Rakúsku a tak táto strana zaslúži všetku úctu a dôveru širokého obecnstva.

Zvedaví sme, či p. gróf Ferdinand Zichy nepôjde ku kráľovi na výsluch a neponúkne sa mu za ministerského predsedu, odporúčajúc sa, že on povýši kvótu tak, ako si to Rakúšania žiadajú. Z neho to vystane, lebo on aj tak hlásal, že je za povýšenie kvóty.

Inkompatibilný odbor snemu vydržiava teraz zasadnutia a pojednáva tie inkompatibilné, nesrovnateľné pády, ktoré boli proti jednotlivým vyslancom ohlásené. Výrok vynesie iba po vybavení všetkých pádov.

Postavenie rakúskeho ministerského predsedu. Jako z Viedne píše, postavenie rakúskeho ministerského predsedu grófa Badeniho je veľmi otrásené. Kráľovi musel oznámiť, že nenie vstave v rakúskom parlamente previesť inakšiu kvótu, než jakú navrhol rakúsky kvótový odbor. Jako chyrovať, gróf Badeni sa už aj poďakoval, kráľ však ešte nič nerozhodol.

Zasedanie snemu. Snem držal 1., 3. a 4. mája krátke zasadanie. Na zasadnutí vydržiavanom 1. mája bola pojednávaná obchodná smluva uzavrená s Bulharskom. Pri pojednávaní minister obchodu dokázal, že je smluva táto pre Uhorsko výhodná. Zároveň prijatý bol návrh zákona o štátnom účtovníctve a konečne pojednávajúce boli prosby. Na konci zasadnutia interpelloval Gejza Polónyi v otázke návštevy nášho kráľa v Petrohrade.

Dňa 3. mája bol prijatý návrh zákona o zoštátnení budapešťianskeho telefonu, a v treťom čítaní boli prijaté na zasadnutí 1. mája aj návrhy zákonov.

Utorkové zasadnutie trvalo len pár minút. Najbližšie zasadnutie bude v sobotu 8. mája.

Grécko-turecká vojna. Kto sa topí, aj slamky sa lapá. Takto robia aj Gréci. Po porážkach, ktoré Gréci utrpeli všade na bojišti, vypukly v hlavnom meste Athénach nepokoje. Týmto nepokojom za obeť bola hodena vláda, na čele ktorej stál Deljanis. Novú vládu sriadil vodca opozície Ralis. Toto je tá slamka, ktorej sa Gréci lapilo. Zmena vlády ešte neznamená zmenu v osude vojny. Aby sa šťastie na bojišti zmenilo k tomu je potrebné chrabré vojsko a dobrí vodcovia.

Okrem zmeny vlády nastúpila aj zmena v hlavnom vodcovstve. Následník trónu, ktorý bol dosiaľ hlavným veliteľom vojska, je odvolaný a miesto jeho zaujal jeden starší vyprobovaný generál.

Turci napredujú v Tessalii a jedno za druhým zaujímajú tamejšie mestá a pevnosti.

Europejské mocnosti sa ešte vždy nestrannne chovajú, čakajú, pokým ich Gréci poprosia, aby sprostredkovaly pokoj medzi Gréckom a Tureckom.

Jako agituje ľudová strana?

Že ľudová strana nenie priberčivá v prostriedkoch, ktorými agituje, ktorými sa usiluje vodu na svoj mlyn hnať, je stará vec. Veľmi dobre vieme, že vodcovia ľudovej strany, zvlášte tí, ktorí

nosia kňazské rúcho, peklom strašia všetkých tých svojich veriacich, ktorí sa opovážili s liberálnou stranou hlasovať, s liberálnou stranou držať.

Aj to vieme veľmi dobre, že miestami vyhrážali sa veriacim svojim, že im príslušných nepochovajú, neudelia žiadne sväté sviatosti, jak nebudú za ľudovú stranu. Takéto strašné hrozby mnohých sklátily, mnohých natoľko nastrašily, že vzdor tomu, že nenahliadli žiadnu potrebu ľudovej strany a že v srdci cítili skutočne s liberálnou stranou, pri voľbách predsa hlasovali za kandidáta ľudovej strany.

Takýmto a podobnými hrozbami podarilo sa ľudovej strane miestami viac-menej prívržencov si nadobudnúť. A kde hrozby a strašenia nepomáhaly, tam začali sľubovať. Ďaleko by viedlo, keby sme chceli všetko to vypočítať, čo vodcovia ľudovej strany nasľubovali, len aby si získali prívržencov. Niet toho raja, ktorý by neboli sľúbili voličom, jak budú na kandidátov ľudovej strany hlasovať. A jako sa im mnohých pošťastilo získať hrozbami, tak si mnohých získali sľubami.

Toto bola dosiaľ obvyklá zbraň ľudovej strany, ktorou si získala tých pomerne málo prívržencov, s ktorými sa tak veľmi honosí. Na toľké kriky a lármy je to veru mizerný výsledok, za ktorý by sa ľudári skorej mohli hanbiť, než sa nim chlúbiť.

Ale vodcovia ľudovej strany sú výmysliví, oni neagitujú vždycky len jedným prostriedkom, len jednou zbraňou. Majú oni po hotove celú zbrojareň. Tak na príklad, keď niekoho náhodou potká nehoda, hneď sú ľudári na pohotove a nehodu pripisujú liberalizmu, vlastne tej okolnosti, že je nehodou navštívený liberálom. Keď niekto utrpí ztratu na statku, to tiež zapríčinil len liberalizmus, keď tak ale niekoho nejakou náhodou zajde nejaká radosť alebo šťastie, to zapríčinila iba ľudová strana, t. j. tá okolnosť, že patričný je prívržencom ľudovej strany. Slovom páni ľudári všetky náhody vedia vykoristiť v svoj prospech a ľahkoverných za bláznov držať. Že pokiaľ sa im to bude dariť, nevieme, o tom sme ale pevne presvedčení, že slovenský ľud nedá sa až dlho takýmto hlúposťami za nosom vodiť a sám vysvieti klamárom takú pravdu, od ktorej sa im v očiach ziskrí.

Ľudári ale nielen rozličné náhody vykorisťujú, lež začínajú už aj prírodné pohromy a úkazy do súvisu prinášať s ľudovou stranou a s liberalizmom

Stalo sa bolo v marci, že v turčianskej stolici v Hornej Štubni udrel hrom do väzi katolíckeho kostola. Samo sebou sa rozumie, že veža padla ohňu v obeť a aj hodiny a zvony vyšly na vnivoč. Pán Boh snáď málokedy zavalil ľudovej strane vhodnejšiu príležitosť, jako že práve

v Hornej Štubni uderil hrom do väže katolickeho kostola. Múdri páni ľudári hneď boli hotoví s proroctvom, že Pán Boh len preto soslal hrom na vežu katolickeho kostola v Hornej Štubni, lebo obyvatelia tejto obce pri minulých krajinských voľbách hlasovali na kandidáta liberálnej strany. Jako by to len aj mohlo inakšie byť, aby Pán Boh strelou nepotrestal tých, ktorí hlasovali na liberálov?

Ľudárske časopisy vysvetlovaly tento obyčajný prírodný úkaz tak, že touto strelou chcel Pán Boh potrestať obyvateľov Hornej Štubni, že hlasovali na liberálneho kandidáta. Takto si to bol vysvetloval časopis «Alkotmány», hlavný list ľudovej strany.

Dobrotivý Pán Boh ale prešiel ľudárom cez rozum. V ten samý deň uderil hrom aj do katolickeho kostola v Lazanoch, v trenčianskej stolici. Dobrotivý Pán Boh tým, že dopustil, aby sa stal aj katolícky kostol v Lazanoch obeťou hromu, do veľmi veľkého zmatku priviedol ľudárov. Zmätok tento povstal následkom toho, že občania obce Lazany do nohy hlasovali na kandidáta ľudovej strany. Keď tedy Pán Boh preto soslal strelu na katolícky kostol v Hornej Štubni, že obyvatelia tejto obce hlasovali na kandidáta liberálnej strany, prečo soslal strelu aj na katolícky kostol v Lazanoch?

Časopis „Alkotmány“ veľmi dobre vedel použiť náhodný prípad v Hornej Štubni; využíval ho tým najhlúpejším spôsobom v prospech ľudovej strany. A keď tak tedy ľud poučuje o príčinách prečo uderil hrom v Hornej Štubni, prečože neudal aj príčinu, prečo uderil hrom v Lazanoch. Časopis „Alkotmány“ o tomto lazanskom hrome jedine preto nepísal, lebo by bol musel povedať, že v Lazanoch hrom preto uderil do katolickeho kostola, lebo obyvatelia hlasovali na kandidáta ľudovej strany.

Jaké naučenie si môžeme z tohoto vziať? To, že ľudová strana ešte vždy mámi a hlúpymi robí ľudí, jako to robila od prvopočiatku. Nezralý je jej základ a nezralé sú skutky a činy, ktoré vystrája. Jako nenie pravda, že nové cirkevno-politické zákony škodia náboženstvu, tak nenie pravda ani to, že Pán Boh sosiela strely do katolíckych kostolov tých obcí, ktorých obyvatelia hlasovali pri voľbách na kandidátov liberálnej strany. Všetko agitovanie ľudovej strany je od prvopočiatku až po dnes čire-čisté mámenie, zavedenie ľudu. Je to ohromná nehanebnosť, keď sa najdú ľudia, ktorí sa opovážia tvrdiť, že Pán Boh hromom tresce politické presvedčenie svojich detí.

Myslíme, že sme aj týmito pár riadkami milú službu preukázali slovenskému obecnstvu, keď sme mu tak makave dokázali, jak nehanebnými

a hlúpymi prostriedkami agituje ľudová strana. Presvedčení sme, že slovenský ľud aj z týchto pár riadkov vidí, že ľudová strana ho nechce vzdelávať, lež len v hlúposti, temnote držať. Chráňme sa tedy tejto, tmu rozširujúcej strany.

DOPISY.

Hor. Ždán, v apríli.

Vysokoctený pán Redaktor!

V 17-tom čísle „Krešťana“ čítal som dopis z Hor. Ždáne, s podpisom „Opravdový Michal.“ Ponevác tento dopis vzťahuje sa na mňa, za povinnosť si pokladám na ten dopis pánu Michalovi Opravdovému v tomto časopise odpovedať.

Ten pán Michal Opravdový za predmet jeho sťažnosti uvádza môj v 8. čísle „Opravdového Krešťana“ uverejnený dopis, na ktorý on tak opozdeno nemal si čo sťažovať, lebo tam o ňom jedine pekné a chvalitebné veci boly pripomenuté, lež jeho srdiečko tlačily prvé v tomto časopise uverejnené dopisy, na ktoré sa však nepopovážil ozvať, keď vedel, žeby vtedy vyšlo šidlo z vreca a žeby sa on sám chytil do saku.

V druhom odseku jeho dopisu tento pravdomluvný Michal hovorí to, že nepatrí medzi čitateľov Opravdového Krešťana a že len náhodou prišlo mu 8. číslo do ruky. Jaká to lož a prekrúcanina? Nuž či myslí pán Michal, že to svet nevie, že on ovšem nenie predplatiteľom Opravdového Krešťana, ale že je jeho riadnym čitateľom. Načo taká pretvárenosť, keď to nebola žiadna náhoda, lež riadna a obyčajná vec; veď ani ja netajím, že čítam „Krešťana“.

V treťom odseku spomína a odsudzuje že som nebol prítomný pri slávnosti posvätenia dvoch bočných oltárov a že som látku k môjmu dopisu pravdepodobne len z chýrov ku mne doletiacich načerpal. Na toto musím povedať, že pána pravdomluvného Michala do toho celkom nič, odkiaľ som ja látku k dopisu vzal a kde a či som bol pri ceremóniach prítomný, dosť na tom, že nie som slepý ani hluchý a o oltároch vyniesť úsudok mi pán Michal nezabráni, s ktorým úsudkom aj muhčí iní, zdravo a zrale rozmýšľajúci súhlasia, ktorý úsudok si aj teraz aj na budúce podržím a presvedčený som, že v krátkom čase sa aj pán Michal presvedčí o pravde môjho vyneseneho úsudku.

Netajím, ani som netajil, že oltáre k úcte Božej a k ozdobe chrámu slúžia, lež toho som nie priateľom, keď sa niekto vypína nad sily svoje, jako je to jeho obyčajou, a takýmto spôsobom si chce popularitu u nášho ľudu vyzískať, lebo dobre vie, že keď aj on zo svojho vyfačo vynaloží, že mu to náš dobrý ľud stonásobne prinesie a tak skrz to nielen Božie, lež aj jeho poctivé meno sa oslávi a zvelebí, jaj takýchto figľov má pán Michal veľa, on je na to vyučený majster.

Čo spomína, že som ja na oltáre ani halierom neprispel, lebo že mám ruku traslavú a vždy krčovite držanú, to netajím, lebo aj pán Michal sa drží toho porekadla: „neprosil sa čert babe, ani ja takej žabe“ avšak ani iní bez požiadania svoju obeť na to nepri-niesli a keď sa vedelo po iných domoch chodiť aj môj dom to zaslúžil (a ešte jeden tiež), veď môj dom nenie peľš lotrovska ale miestnosť katolícka, z ktorej ešte

nikdy žiaden o milodar prosiaci s prázdnu rukou nevyšiel; že mám pri vydaní groša traslavú a krčovite držanú ruku, to je mojou otcovskou povinnosťou, lebo v dôchodkoch sa neprzím a od Boha sverené dietky a celú familiu musím udržať a o nich sa starať, o tomto pravda pán Michal nič vedieť nemôže, keď o iné nemá starosť, jako o jeho Pauku a svet mu zavlečie aj ten ostatný groš, ja si musím dobre rozmysleť kam, kedy a na čo mám groš vydať, aby som svojej otcovskej povinnosti zadosť učinil, tak to robia aj iní statkami a majetkami vládnuci, statočne smýšľajúci otcovia, ktorí nemajú len jedného Pauku na hlave, pritom všetkom milodar sa tomu dáva, kto oň prosí.

Medzi tým som ja ani nevedel, že ruku od skúposti krčie krútia, len teraz, keď mi to dobrý a úprimný Miško na oči vyhodil a to preto, že on to na sebe zkusuje, lebo veru on musí byť náramne skúpy človek, keď mu krčie ruky, jak ich má vyše hlavy zdvihnúť. hneď len pod nos k ústam nafaňujú a to preto, že ľudu ani to ukázať nechce, čoho si vidieť jedenkaždý žiada a čo ukázať Miškovi je aj predpísané, alebo hádam Ždanci to vidieť nezaslúžili?

Ej Michalku dobre ti je batohy do postele posilať, dobre ti je rukavičky a drahé kožuchy Paukovi kupovať a iným skúpost na oči vyhadzovať, to by aj iný vedel robiť, keby mal len Pauku a hrúzu majetku; ale pomysli si, že aj ty si ešte nie *hop*.

Potrebu zväčšenia chrámu nikto netaji a každý by si to žiadal, keď by to bolo možné a keď pán Miško má ku tomu spôsob, bez obťaženia obce a bez ujmy na majetku nášho i tak chudobného ľudu, nechže sa len chytí do toho a budeme mu veľmi povďační.

Čo spomína o účinkovaní učiteľov a o našich pomeroch, o tom nejdem nič spomínať, lebo s tým som sa už z čiastky v predošlom čísle porátať a z čiastky sa ešte budúcne porátame, keď bude na to čas.

Dalej Miško v jeho dopise spomína aj môj majetok a moju pensiu. No to je už taká chlapčenskú, jako keďby ja začal na pr. spomínať: ty Michalko! veď si ty tie: žid, alebo aspoň tvoj rod bol to, máš tiež nos krivý a dlhý a teraz nechceš o tom nič vedieť, tvoja obyčaj a tvoje meno ňa prezradzuje atď. No, či by mi obecnosť nepovedala, že to je chlapčenosť?

No ale aspoň p. dopisovateľ tým povedal, čo mu na srdci leží, veď je to všeobecne známa vec, že sa ma on od troch rokov usiluje jak služby, tak majetku pozbaviť, keby mu to bolo možné, lež Pán Boh vie čo robí a mňa chráni a pomáha. Darom vraví, že nezavídí, veď aj Pilát si ruky umyl, keď Spasiteľa na smrť vydal, aj on je z toho pokolenia, keď sa čistým a nevinným robí, najradšej by on videl moju smrť a zkažu, jako to aj spomína pri mojej pensii, ktorú som spravodlivým spôsobom na základe mienky vyšetrojúcej komisie a 4 lekárov obdržal, a ktorá mu tiež, jako celé moje terajšie polozenie v oku leží. Cheľ ma on zničiť, lež sa mu to nepodarilo, a myslím s Boha pomocou, že sa mu ani nepodarí a keď sa aj tá vôľa Božia stane, že, jako on spomína, smrti podľahnem, svedomie moje je čisté, nie tak zlé, žeby sa musel báť, veď povinnosť moju som si vždy oproti každému vyplnil, mojej vrchnosti som nikdy neodoprel rozkaz obľadom splnenia mojich úradných povinností, jako to pán Michal učinil (vie kedy), keď povedal, že čo by striedali do neho, tú povinnosť svojho stavu nevykoná, obľadom istej osoby. Ďalej ani ja ani moja žena sme v kostole na nikom pomstu nepáchali a lavice masťou od zlosti nenatierali.

Ľudu som bol vždy priateľom a to je so strany p. Michala púha lož a zlomyseľnosť, keď sa opováži písať,

že mne je gazda najpodlejším stvorením; ja som ľud ctil, miloval a hájil, toto budem robiť aj na budúce, kedykoľvek sa mi k tomu príležitosť poskytne.

Ďalej čo spomína, že ja nedbám ani o svoju ani o blížneho česť, to je už také urazenie, ktoré dokonáme pred patričným súdom, len ho vyzívam, aby svoje poctivé meno na dopisy svoje podpísal, lebo potom sa porozprávame obšírnejšie, základnejšie a zrejmejšie od počiatku až do konca a vtedy bude vidieť a súdiť ct. obecnosť jeho a moje účinky a pokračovanie, vtedy sa môže povedať, kto z nás dvoch je ten známy nespokojník na okolí, vtedy môže posúdiť ct. obecnosť kto z nás je pomstivec, len vtedy sa môže vec v svetle ukázať a tajnosť vyjaviť.

Nemysli si p. Michal, že ty máš samých priateľov, každý človek má svojich priateľov aj nepriateľov tak je to s nami všetkými, veď ja od nikoho iného neviem tvoje a tvojho Paukove zlé činy a tajnosti, jako od tvojich teraz dôverných priateľov k. p. dom p. majstra v doline.

Nuž a ďalej kde že bolo viac rozopri a pohoršenia počuť, jako za tvojho účinkovania pod homolkou? Či tu bolo u nás počuť o tolkej nespokojnosti a o toľkých rozoprách, jako od troch rokov? Ja to dokážem svedectvami a živými svedkami, že som 20 rokov pokojne žil s ľuďmi, ktorý nás obydvoch a Pauku tiež dobre pozná.

Že ja raz jedného chytím a druhého pustím tú obyčaj nemám, — to ak by aj mal z toho voľačo v obyčaji — som si len od p. Michala osvojil, lebo to je jeho už od dávna zakorenená obyčaj a k tomu ho jeho Pauko priučil a tak on to po sebe súdi, ach nieže tak môj Miško „že kto je v peci nie sú všetci.“ Aj toto sa dokáže mnohými svedkami.

Na ostatok ešte dokladám, že si ja priateľstvo u tých ľudí, ktorých som najprv za zločincov vyhlásil, za nich sa verejne modlil a obšity rozdával s posielaním batohov do postele, nehľadám, — žene mojej povedať nemôžem: „Pauko len daj čo môžeš!“ lebo ja mám komu dať, figle robiť som nie naučený, lež česť moju zastáť si zastanem a priateľstvo u ľudu dľa možnosti slušným spôsobom si vyzískať chcem tým, keď ľud hájil a všeobecné dobré podporovať budem.

Jako občan a úradník si veru nos strčím do každej záležitosti, do ktorej ma môj stav a povolania posielajú, už či sa to p. Mišovi ľúbi alebo nie. Do videnia!

L. Zuborszky.

Lisková, dňa 1. mája.

Veľactený Pán Redaktor!

Račte mi odpustiť, že ja v mojich dopisoch samé ponosy a žaloby posielam do vášho ct časopisu „Opravdového Kresťana“. Veď to akosi ľahšie padne človeku vtedy, keď sa má komu požalovať. Ten ale, na koho sa človek požaluje, ba keď to na verejnosť dá, akže má ešte iskičku citu, nuž sa polepší. Dobre hovorí sloveuské porekadlo: „Pravdu povedz na otca aj na matku.“ Ja som sa nikdy nehneval na takého človeka, čo mi povedal pravdu.

Je tu máj, a veru krásny máj! Sňahy a lady sa aspoň po rovinách stopily, stromy nové šaty dostaly. Po krásnych pár týždňoch slnečných práve dnes sme dostali aj teplý dažďik. Dar to veľký pre siatiny. Len aby nám Hospodin poprial lepší rok ako bol vlani, lebo veru na lanský rok mnohý bude pamätať, keď mu i voda pobrala i na poli zväčša pohnilo.

Na zlé sa veru človek vie dlho pamätať, nado všetko tým väčšmi, keď mu to zlé taký človek robí, ktorý by už mal poznať, alebo rozoznať dobré od zlého. V predošlých mojich dopisoch zriedka som obznámil et. čitateľov s pánom Karolom Mózerom, farárom liskovským, ktorý sa veľmi dobre rozumie niekomu krivdu urobiť. Aby ste ho ešte lepšie poznali, uverejním ešte na mne popáchané krivdy. Raz mi povedal, že som ja hlavaj, to mu uverim, lebo mám hlavu a to dosť hodnú. Pán Mózer ale v mnohých veciach je bez hlavy ale aj bez srdca. Druhý raz zase pri jednej voľbe obecného úradu, pri kandidácii, keď som narádzal, žeby aj z evanjelikov bol daný niekto do kandidácie, povedal mi: „že či aj ja cheem byť boženikom?“ Budem reku vtedy, keď pán farár zase hajčim.

Teraz opíšem polohu poľa pre ev. učiteľa pred dvadsať rokami vykomasovaných zemi, ktoré panstvo pri odpredaji erárskeho majetku v liskovskom chotáre darovalo tri jutrá a na pol dvora bory, tiež na pol dvora pašienku. Od severa hraničí pole kat. učiteľa; na východ hraničí poľná cesta a ďalej farské pole; na juhu kostolnie kratiny; na západ tečie jarok. Takto to chcel mať Štefan Šrobár, aby niektorý ev. učiteľ neušiel s tým kus poľom, dal ho do takýchto klieštov, alebo aby árendátori farskí alebo kostolní mohli škodu robiť na mojom poli, moji oráči ale nesmú ani stupiť na tie polia, lebo ináč je hneď šacovanie a žaloba.

Dôkaz toho som už mal dva razy. Pred štyrma rokami sa pozastavil pán Mózer a poslal si šacovníkov, že som ja vraj zeme potlačil a pooral so statkom. Ohľad brali najviac na zem farskú, ktorú až podnes árenduje jeden starý pastier. Tomu chudákovi nedali ani zorať, kým sa vraj ten process neprevedie. S mojich oráčov mu chceli už darmo tú zem zorať, ale p. farár a auktorita p. kostolník chceli mať len peniažky, tak že sa to odtiahlo asi dva týždne a pastierova švábočka sa pokazila.

Mňa strašili s okresným súdom, nechtiac sa pravotiť, zaplatil som 12 zl. do rúk pánu farárovi. Povedzte že teraz, či tam jest cit ľudskosti? Na suchej, ešte nezasiatej zemi našacovať dvanásť zlatých, a ešte pán farár ich vziať od chudobného učiteľa, a zase chudobnejšiemu pastierovi nedat z toho ani krajciarov a švábočka sa mu pokazila.

A keď sa to pánu farárovi podarilo raz, proboval i druhý raz. Moji oráči vytrhli zo spoločnej medze tu i tu kus zeme. Za tento priestupok našacovali zase 13 zl. Mňa to už dopálilo a vyviedol som kontra-šacovníkov, ktorí našacovali päťdesiat krajciarov, ale aby pán farár nerobil krik, že aby som mu vraj dal 3 zl. Ja, aby som sa nemusel pravotiť, chcel som tie 3 zl. zaplatiť. No, ale pán farár chcel mať 13 zl. Pôjdeme vraj ďalej! Poďme teda ďalej, povedal som i ja. Tak teda naša záležitosť prišla pred okresný súd. Tam povedali, že pán farár i s obecným úradom nevedia zákon. Záležitosť a či pravotu odhodili preč. Pán farár ale appelloval pred kráľ. tabulu v Prešporku. Kde ten istý výrok vyniesli. Kelčíky mal zaplatiť pán farár. Aby ste druhý raz vedeli pán farár, poľný zákon takto znie: „Keď niekto medzu alebo cieľ vyorie, obecní predstavený má naložiť tomu, kto to pokazil, aby za 15 dní zas tak napravil ako bolo predtým; v odpornom páde patrí pred okresný súd.“ Aby ale pán farár znovu nemohol dvíhať pravotu, prioral som dve brázdy, nech reku má tej zemičky dosť. Čo bolo najkrajšieho pri tejto pravote: kostolník pil o dušu na to. „Veď to vraj luteránsky učiteľ zaplatí.“ Nuž ale veru si to musí sám zaplatiť. Poznáte teraz už milosrdného samaritána. Naši občania by mnoho takýchto kúskov vedeli povedať.

Voľby obecného úradu sú prevedené tak, že rychtár zostal starý, tá pšeničná mrva; ostatní sú noví zvolení. Len vám to pošepnem, že rychtár sľúbil, že od dneska na tom bude pracovať, aby občania aj s pánom farárom prešli na liberálnu stranu.

Niektorí naši, aj po iných obciach občania žalujú sa veľmi na redaktora a vydavateľa „Kreštana“, že prečo nepoše Kreštana, či sa im vraj už papier minul, a či už vraj pán Lepsényi dakde skapal?

Na Gombáši vraj zase ukradli vrbičká pltníci notára i s rychtárom. Stalo sa to vraj takto: Vrbičania sa pribili pri Gombáši, notár aj s rychtárom prišli „brežnô“ pýtať a skočili na plť. Ale každý pltník furták, odnesie na plti aj čo by nemal, a tak urobili aj teraz, odhodili lihu a už jachali po Váhu s notárom aj s hlavou obce rychtárom. Rychtár ten skočil do vody a horko-ťažko vyšiel na breh, ale pána notára zviezli Vrbičania až do Kráľovian. Teraz vraj notár zažaloval Vrbičanov pri patričnom súde.

Máme aj choroby dosť na šarlach a na trachomu. Na túto posledniu nemoc máme tu aj lekára, ktorý prezerá oči starým i mladým. Potom vraj príjde druhý, ktorý bude liečiť.

Andrej Rosinsky.

Z nitrianskej stolice, v máji.

Veľactený Pán Redaktor!

Aby ma nikto nepredbehol, ponáhľam sa ja sdeliť jeden skutočne krásny a zriedkavý pád kreštanskej lásky, s jakou sa v dneskajších časoch málokde stretne. Dneskajšiu dobu môžeme smeľe pomenovať dobou sháňaním sa za peniazmi a rozkošmi a keď v tejto dobe niekto z lásky ku svojim spolublžným, z oddanosti ku svojim veriacim zriekne sa bohatstva, ten skutočne zasluži, aby mu bola aj verejne vzdaná zaslúžená chvála a pocta.

Takejto všetkej cti a chvály hodný muž je prevel. pán Ondrej Pulmann, farár v Radošnej, v nitrianskej stolici. Ten dobrosrdečný čestný kňaz bol viac rokov starostlivým a oduševneným pastierom chudobných svojich veriacich, ktorých kreštanskou láskou a železnou vytrvalosťou zo všetkých svojich síl napomáhal na hmotnom, mravnom a duševnom poli života a obec premenil na skutočne vzornú.

Pekné skutky skromného pána farára videla aj jeho vrchnosť a aby aspoň čiastočne odmenila jeho príkladný život, vymenovala ho za farára do Krakovian, ktorá fara je o mnoho výnosnejšia, než radošianska. Toto uznanie pána farárových zásluh veľmi zarmútilo veriacich, lebo veď tým utratia svojho dobrého pastiera. Svoj zármutok a ziaľ nad ztratom milovaného pastiera veriaci tým dali na javo, že sa všetci obliekli do sviatočného rúcha a s plačom išli k nemu, prosiac ho, aby ich nepustil, aby zostal medzi nimi.

Toto prejavenie úprimnej lásky natoľko sa dotklo dobrého kňaza, že dojata prisľúbil, že aj naďalej zostane medzi nimi. Po tomto výjave hneď odpísal vrchnosti svojej, že sa poďakúva za vymenovanie do Krakovian, aj naďalej chce zostať len medzi svojimi terajšími veriacimi. Biskup si zprvu nevedel vysvetliť príčinu tohoto skutku, až keď prišla deputácia z Radošnej, zvedel pravú príčinu, prečo pán farár Pulmann chce aj naďalej zostať v Radošnej. K vôli svojim milovaným veriacim opustil bohatú faru, a zostal aj naďalej v chudobe.

Takýto príkladný kňaz zasluži všetku úctu, ktorú mu týmto vzdávajú všetci známi.

P. H.

BESEDNICA.

Nieto nad vďačnosť dedičov.

Humoreska.

Napísal Karol K. Lípenský.

V Budapešti v ulici Rudolfovej sedela rodina pána Javorského okolo stola a počúvala prečítanie prípisu, ktorý bol prišiel od zápisníka zo slovenského mesta. Z prekvapenia sa nemohli ani vzpomátať nad sdelením, že strýc Ondrej Klečka svojej vnučke, manželke pána Jakuba Javorského, poručil celý svoj majetok. Dlho to trvalo, kým si pani Javorská nejaký obraz svojho strýca v myšlienkach utvoriť mohla, ktorý sa živil sbieraním handár.

Pán Javorský opovrhne mrdal nosom a konečne v dobrej vôli dodal, že snáď strýc nejaké peniaze našiel a tie schoval. Pani Javorská si v duchu náhle predstavila svojho shrbeného strýca, ktorý bol od celej rodiny opovrhnutý a doista musel mať asi 80 rokov. Premýšľali o dedičtve až naposledy svoj náhľad prejavili.

Handár nemôže mnoho vyrobiť, ale jestli neunavne až do posledného okamihu pracoval, — a jestli všetko nespotreboval, lebo takí ľudia mnoho nespotrebujú, veď žiadnych nárokov nemajú a potreby ani nepoznajú — snáď len niečo sgazdoval. Snáď 100 zl., pripomenul manžel; i tie by sa nám dobre zišly.

— Divné mi je to ale, že nám všetko poručil, veď som ja strýca ani nepoznal, — povedal po chvíli pán Javorský. — Bude to veru pekné poručenie.

Manželka však j ksi nesmele po dlhom otálení dodala, keby to poručenie snáď päť alebo šesťsto zlatých obnášalo.

Manžel zpočiatku pokrčil ramenami, neskoršie ale posmešne pripomenul:

— Jestli bol skutočne sporivým, snáď...

— Pravdaze bol veľmi sporivým, — vpadla mu do reči žena. — Veď u takýchto podivných ľudí možno, ba často sa stáva i také, o čom človek ani len nemyslel.

Z vážneho jeho pohľadu žiarila taká nádej, že žena radostne zvolala:

— Mužičku, ty veriš, žeby nám takú summu bol mohol poručiť?

— Neverím nič, ale ako som už riekol, sú okolnosti, ba i príklady. Nedávno som čítal v novinách, že taký handár našiel na jednom smetisku tucet strieborných lyžíc.

Mlčanlivo pohliadli jeden na druhého a z ich očí mohla sa vyčítať túžba po bohatstve. Konečne zvolala jeho žena:

— Mám predtuchu, že nám strýc zanechal aspoň tisíc zlatých.

— Dost možno — dodal pokrytsky pán Javorský, — že pri takýchto skuhrošoch človek vždy na prekvapenie musí byť pripravený.

Rozmluva sa v tom smysle viedla i ďalej, až konečne odobrli sa na nočný odpočinok, ale i tu prv, jako by boli zaspali, snívali oba o dedičtve.

Sotva že sa rano precítili, povedal muž svojej manželke:

— Rozpamätal som sa na zvláštny prípad, ktorý som predlanským v novinách čítal, že istý handár zanechal po sebe 15 tisíc samých dukátov, hovorím samých dobrých kremnických dukátov.

Po tomto úradnom liste nielen strýc ale i jeho povolanie u nich vždy väčšej vážnosti dostávalo.

— Milá Fánika, ani by si nepomyslela, jakého majetku si môže taký handár nadobudnúť. Takíto ľudia nachodia na smetisku rozličné veci: prstene, zausnice, strieborné lyžice, všeliake skvosty, šperky, áno i pugiláre, plné s bankótami. Celý presvedčený, že tomu už ani inakšie byť nemôže, dodal zcela rozhodne: Postavil by svoje jediné hrdlo, milá Fánika, že nám strýc zanechal aspoň dvadsaťtisíc zlatých. Uvidíš, moja dušička, že mám pravdu.

Pri tom zostali. Rozmýšľali, čo si všetko zadovázia z poručeného majetku strýcovho, summa sa im zdala byť nevyčerpatelnou. Odrazu sa pustila pani Fánika do plaču a lkajúce vravela:

— O ten milý náš strýček, jakože dokonil svoj beh života. Doista bol on sám, ach sám, opustený od celej rodiny, Ó, jako by mu bola milerada posledné dni života úprimnou láskou a vďačnou posluhou osladila. Ó, ja úbohá, jakože mám vzpomnieť tohoto dobrého a šľachetného strýca, ktorý ma tak vrúne miloval. Ó, ja nešťastná, nemám ani jeho podobizeň, aby jeho milú tvár pozrieť mohla.

— Môj dobrý mužičku, pôjdeme spolu na hrob nášho milého dobrodince, ktorý pre nás tolko gazdoval a pomodlíme sa za neho, ba z vďačnosti postavíme mu krásny pomník.

Manžel tešil svoju ženu, jako len mohol a sľúbil, že všetky jej žiadosti vyplní, len aby dedičtvo obdržali, lebo veď by i tak špatné bolo, keby na tak šľachetnú dušu, na tak veľkomyslného strýca zabudli. Objali sa vrúne a pán Javorský pobozkal svoju ženičku tak horúce, tak úprimne, jako sa to už od dávna nestalo a potom šiel po svojom zamestnaní.

Pri večeri celá pohnutá zas plakala pani Javorská, keď jej manžel naplnenú sklenicu s penivým plzeňským pivom pozdvihol a na zdar dobrému strýcovi pripil.

Pri všetkom tom oplakávaní a vzpomínaní dobrého strýca predsa len i ďalej rozmýšľali, že jaké výhody oni z dedičtva mať budú. On chcel rozšíriť svoj obchod, ona bláznila za krásnymi šatami, za kočom a cheela mať krásne, ba nádherné okrášlené chyže.

Rozvážlivejší bol pán Javorský a riekol:

— Čo že myslíš, čo že blúzniš! Či sa nazdáš, že dvadsaťtisíc je nevyčerpatelná studňa?

Celá nahnevaná riekla pani Fánika:

— Kto že ti povedal, že to práve len dvadsaťtisíc byť musí, prečo by to nemohlo byť tridsať alebo päťdesaťtisíc zlatých?

Zrakov svojím prezradzovala svoje presvedčenie, že handári musia byť tí najbohatší ľudia na svete a z ich bohatstvo je nie k vyčerpaniu.

Konečne bolo po pojednávaní pozostalosti a dedičovia zvedeli, že im strýc Ondrej zanechal desaťtisíc zlatých.

Mlčky a celkom zbledlí navracovali sa domov. Sotva že ale do chyže vkročili, zvolal celý rozhnevaný pán Javorský:

— No čože na to povieš, čo povieš na tých desaťtisíc zlatých?

Ona neodpovedala a celá pomáтанá, bez vôle vrhla sa na stoličku. Manžel sa postavil pred ňu a rozbáňajúc rukami vravel smiechom za brucho sa chytajúc:

— Desaťtisíc! Handár, človek, ktorý každý okamžik nachodil na smetisku skvosty, zlaté prstene, strieborné lyžice, pugiláre plné bankoviek a bohvie ešte čo, človek, ktorý ani žiadné potreby nemal a ani žiadne nepoznal, nám takú maličkosť zanechá! To si ani vy-

svetlím nemôžem, čo on s peňazmi robil; dal by polovic života keby zvedel, kde sa všetky peniaze podely. Vieš, čo mi napadlo? Ten tvoj strýc sa každý deň opil, namiesto toho aby pracoval a gazdoval, chodil za dievčatami, ten starý mládenec. Ver mi, že som takého darebáka ani nikdy nepoznal a keby teraz tu bol ten tvoj pán strýc, neviem, čo by sa stalo.

Neskoršie sa uspokojac, posmešne dodal:

— To ti musím ešte povedať, že v tvojej rodine sú všetci taki biednici, bez citu a hanby — pravda ty za to nemôžeš — ale uznať musíš, že také jednanie sa nesvedčí. Jestliže ten človek sám hanby nemal, mal aspoň ohľad brať na svojich príbuzných.

— V tom máš úplnú pravdu, — povedala pani Fánika. — Ale veď ešte i to ty sám vieš, že som ja toho starého ničomníka nikdy nemala rada.

— Bohužiaľ, je tomu už tak, ale my za to nemôžeme. My sme boli jednoducho obkradnutí.

Pozdejšie sa upokojili manželia s osudom, rozšírili svoj obchod a nikdy viac sa o strýcovi Ondrejovi, ktorý handárením ťažko usporil majetok a im ho poručil, nezmienu, ani ho nikdy nespomínali.

HOSPODÁRSTVO.

Vývin hospodárstva.

(Pokračovanie.)

Plocha zasiatj pôdy zriastla od r. 1870. do r. 1895. Zo 7 millionov 900 tisíc hektárov na 10 millionov a 400 tisíc hektárov, čili behom 25 rokov vzriastla o 2 a pol million. hektárov a ešte značnejší je vzrast skutočne zožatých zemí.

Väčšiu-menšiu čiastku siatin s roka na rok zničia rozličné prírodné pohromy; v našej vlasti medzi takéto pohromy patria hlavne: povodeň, suchota, ľadovec a hrdza. Týmito pohromami zničené zeme sa síce každoročne veľmi menia, vzdor tomu ale aj v tomto ohľade badať dobrý obrat, lebo kým od r. 1880 do 1886. bolo ročne asi 486 tisíc hektárov, tedy zasiatj plochy 5 a pol percenta úplne zničené, od r. 1887 do 1894. bolo už len 215 tisíc hektárov zničené. Tento prajný výsledok máme čo ďakovať z čiastky regulovaniu riek z čiastky iným starostlivým ustanovizňam.

Prejdeme teraz na plodiny a rozpovieme si o týchto, čo o nich ohľadom ich vývinu dobre bude vedieť. Z pomedzi plodín, pestovaných na poliach najvýznamnejšia je pšenica, ktorá následkom všeobecne uznanej výtečnosti nielen pri pestovaní a domácej spotrebe, lež aj v priemyselnom živote a v kupectve s cudzozemskom vývodí. V Uhorsku sú pšenice zasiatj 3 milliony hektárov, tedy skoro úplná tretina všetkých zemí; v dolnozemskej stolicia, kde sa najlepšia pšenica rodí, jako v temešskej, torontálskej, solnokskej, aradskej, čanádskkej, čongrádskej a báčbodrogskej stolici pšenice sejú aj plnú polovicu všetkých zemí.

Za pšenice je hospodársky najvýznamnejšou kukurica, ktorú vo veľkom pestujú hlavne v južno-východných stranách vlasti našej, v niektorých stolicia skoro na polovici zemí pestujú kukuricu.

Taktiež vo veľkom pestuje sa raž, jačmeň a ovos,

každou z týchto plodín zasiatj je asi jeden million hektárov. Dosaváď vypočítané plodiny zaujímajú asi 85 percentov všetkej obrábanej pôdy. Na ostatné plodiny, menovite strukoviny, priemyselné a krmné rastliny zbýva iba 15 percentov obrábanej pôdy, čo svedčí zato, že je u nás poľné hospodárstvo jednostranné. Ale aj v tomto ohľade badať obrat k lepšiemu, lebo s roka na rok sa viac a viac pestuje takých priemyselných a krmných rastlín, ktorým naše podnebie zodpovedá.

Zpomedzi strukovín zvlášte ľadník sa pestuje viac a viac, čo stojí v súvisi s tým radostným zjavom, že sa u nás množí pestovanie krmných rastlín, kdežto hrach a šušovica sa len kde-tu pestuje, a ohľadom vývozu tak vážny článok, jako je fazuľa, pestuje sa len vedľajšie vo viničiach a medzi kukuricou. Čo sa týče pestovania prosa a pohánky, tu badať rozhodný úpadok. Že u nás upadá pestovanie pohánky, toho príčinou je riža, ktorá už aj na Horniakoch vytisla pohánku a ostatné kaše.

Zpomedzi priemyselných rastlín v najväčšej miere pestujú sa zemiaky, menovite v severo-západných stolicia, jako v lipovskej, oravskej, spišskej, turčianskej a šarišskej stolici, kde je aj 20—30 percentov zemi zasiatj zemiakami, ktoré sú tu základom prekvitajúceho liehového a škrobového priemyslu. Čo pokrm pestujú zemiaky po celom Uhorsku.

Pestovanie repice, ktorá volakedy tak veľkú úlohu hrala, upadáva, taktiež upadáva aj pestovanie dohánu, ktorý bol pred r. 1848-mym na 90 tisíc hektároch sadený, kdežto dnes sadia doháň už iba na 38.000 hektároch. Príčinu úpadku v pestovaní dohánu treba hlavne pripísať zmene, ktorá nastúpila vo fajčení; predtým sa fajčilo viac z fajky, túto ale posledne vytisly cigary.

Ani pestovanie ľanu a konopí nevie dosiaľ dosiahnuť značnejších rozmerov, naproti tomu ohľadom pestovania cukrovej repy stretáme sa s veľkým pokrokom, od r. 1870 do r. 1894. vzmožil sa priestor cukrovou repou sadený z 18.500 hektárov na 91.000 hektárov.

Okrem dosiaľ vyrátaných rastlín dochováva sa u nás ešte mak, cirok, slnečník, taktiež chmel a na najjužnejších stranách krajiny riža; rastliny tieto ale sú nie veľmi významné, lebo sa ich pomerne málo pestuje.

Naproti tomu radostne sa pozdvihlo pestovanie umelých krmných rastlín. V 70. rokoch sotva na 70 tisíc hektároch pestovali krmnú repu, kdežto r. 1894. rodila sa už na 150 tisíc hektároch. Stebelnatý krm poskytujúce rastliny, zpomedzi ktorých sa najviac pestuje čatelina, lucerna, baltacim, ľadník, čalamádé a mohar, na začiatku 70-ich rokov zaujímaly asi 200 tisíc hektárov; priestor tento sa ustavične zväčšoval, tak že r. 1894. bolo už 600 tisíc hektárov týmto rastlinami posiate. V poslednej dobe začali čateliny nielen na krm, lež aj na sema pestovať, tak že dnes už značné množstvo čatelinového semena vyvážame

Nedá sa odškriepiť, že toto zmáhanie sa pestovania krmných rastlín na dochovávanie dobytku prajne účinkovalo, vzdor tomu sme ale ešte vždy veľmi ďaleko od cieľu. Umelé krmivá zaujímajú ešte aj teraz sotva 7

percentov oráčiny, a keď k tomuto priberieme aj lúky a pastviská, aj vtedy krmu poskytujúce zeme robia len asi 36 percentov všetkej úrodnej pôdy, ktorý pomer ani najmä nezodpovedá požiadavkám, ktoré sa vyskytujú ohľadom udržania úrodnosti.

Následkom tohoto nepomeru je, že u nás prevažná väčšina hospodárov nemá dostatočné množstvo hnoja a tak ani nemôžu vykázat priemerné úrody.

Jaké boly priemerné úrody behom posledného štvrtročia, to udáme v budúcom čísle.

(Pokračovanie nasleduje.)

Jubiäum kardinála Schlaucha.

Dňa 2. mája slávil veľko-varadínsky arcibiskup kardinál Laurenc Schlauch 50-ročné jubiléum svojho kňazstva. Zaiste dlhá to doba už i v samom živote a bola to doba ustavienej práce dnes už staričkého 73-ročného arcipastiera, ktorý svojim umom a neunavnou prácou ako syn jednoduchého murára vyšvihol sa na jedno z najvyšších hodností cirkevných. Kardinál Schlauch nadobudol si ale aj veľkých zásluh nielen okolo rímsko-katolíckej cirkve lež i na poli všeobecného verejného života a neraz jeho slovo malo vážny význam vo veciach týkajúcich sa nášho spoločenského života. Laurenc Schlauch je jedon z tých, ktorý len svojou nevšednou a neunavnou prácou vynikli nad ostatných a došli uznania jako vo vysokých, tak i v nižších kruhoch spoločenských.

Z príležitosti jeho 50-ročného jubiléuma rozpomenul sa na svojho syna rímský otec Lev XIII., ktorý ho historne pozdravil a poslal mu do daru skvostný medaillon, drahokami vykladaný. Jeho veličenstvo, kráľ poctil arcipastiera vlastnoručným prípisom, v ktorom mu darúva veľký kríž rádu sv. Stefana. V mene vlády pozdravil jubilanta minister obchodu bar. Dániel a v liste vyslovil mu svoje blahoželanie minister výučby Wlassics, ktorý sa nateraz liečí v Karlsbade.

Počas slávnosti mnohé deputácie vyhľadaly jubilanta, aby mu k tak zriedkavému jubiléumu blahoželaly. Na reči týchto deputácií odpovedal staručký kardinál veľmi blahosklonne. Významné odpovede boly, ktoré povedal deputáciám cirkvi evanj. augšp. vyzn. a deputácii židov. Na pozdrav deputácie evanjelikov, odpovedal kardinál nasledovne:

„Ja som oproti mojim bližným vždy lásku prechovával, a to nielen oproti tým, ktorí sú toho istého smýšľania, čo ja, ale aj naproti tým, ktorí bárs sú iných náhľadov, jedno sú so mnou v úprimnej láske k vlasti!“

Deputácii židov odpovedal:

„Židovstvo a kresťanstvo stoja na jednom a tom istom základe. Vy nemôžete nikdy zhynúť, aby ste mohli byť večnými svedkami kresťanstva a jeho rozkvetu!“

Na slávnostach jubilarých súčasťnily sa všetky vrstvy občianstva, ba celej krajiny.

Strašné nešťastie v Paríži.

Strašné nešťastie udalo sa v Paríži v utorok dňa 4. t. m. Jedna drevená budova, v ktorej bolo asi tisíc osôb, chytla sa plameňom a v niekoľko okamihoch zho-rela pochovajúc pod svoje rupy stotridsaťtri osôb.

Nešťastie sa stalo nasledovne: V Paríži usporiadaly panie z tých najvyšších kňazacích, grófskych, barónskych a bohatých familií bazár, ktorého čistý výnos bol obecaný pre chudobu. V tom bazáre predávaly dámy z vysokého rodu rozličné predmety za drahé peniaze a mimo iných zábav bol tam aj jeden prístroj, ktorý pomocou elektrickej sily rýchle ukazoval obrázky. Z elektrického stroja vyfrkla iskra, plachta sa chytla a v nasledujúcom okamihu stála celá drevená budova v plameni. Nastal hrozny stisk, zmätok, každý chcel k otvoru a plamene šľahaly na ľahké šaty vysokých dám. Mnohí sa zachránili, ale stotridsaťtri osôb našlo svoj hrob v rumoch drevenej budovy a stopäťdesiat bolo ťažko popáleno a v stisku pošliapano.

Medzi inými grófkami, kňazkami, ktoré v bazáre braly zástoj predavačiek zho-rela aj alečonská kňažna Žofia, mladšia sestra našej kráľovnej švagríná nášho kráľa. Zho-rela na uheľ, tak že jej mrtvolu poznali len dľa snubnej obrúčky. Jej manžel alečonský knieža Ferdinand Filip, pochodiaci z domu Orleans, v okamihu nešťastia hľadal svoju manželku v horiacom bazáre s opovržením vlastného života, ale v hroznej trme vrme hľadanie bolo marné a sám knieža utrpel popáleniny. Keď prišiel chýr o nešťastí do kaštieľu v Lauzi pri Viedni, kde sa nateraz zdržuje náš panovnícky pár, naša kráľovná nad ztratou svojej sestry sa hlboko rozsmútila ustavične plače a nenaslúcha potešujúcim slovám panovníka.

Mnoho mrtvol zho-rela až k nepoznaniu. Poznávanie ide veľmi pomaly, lebo len málo osôb púšťajú razom do siene, kde sa zakaždým odohrávajú srdcervúce výjavy.

Je to preda len strašné, keď skoro všetkých stotridsať obetí, ktoré pochodia z magnátskych, aristokratických kruhov parížskych, počas plnenia dobročinnosti najde svoju strašnú smrť v horiacom bazáre. Nešťastné obeť sú zväčša ženy.

CHÝRNIK.

Arciknieža Jozef August na poľovke. Arciknieža Jozef August poluje teraz na arcikniežacom panstve v Kis-Jenôve, kde sa asi za týždeň pobaví poľovaním na srncov. Odtiaľ cestuje na panstvo do Topolčian, ktoré je teraz majetkom arcikniežata.

Vyznačený biskup. Júliusovi Firezákovi, grécko-katolíckemu biskupovi v Munkáci, ktorý bol posledne vyvíjal veľkú činnosť v záujme rusinského ľudu, daroval kráľ stredný kríž rádu Leopolda.

Pukliny zeme pri kráľovskom hrade. Boli sme spomenuli, že sa zem v budínskom zámku na viac miestach prepadáva. Aby sa o príčine toho presvedčili, kopali do hĺbky asi štrnásť metrov a našli viac kanálov. Vpadnutie týchto kanálov bolo príčinou puklín. Vykopané jamy budú onedlho zasypané a zakopané.

Obrovské nešťastie. Z Londýna oznamujú, že pri ostrove Miguel jedna rybárska loďka sa prevrhla utonula a šesťdesiatdevať ľudí sa utopilo. Z celého mužstva sa len štyria zachránili.

Nedeľný odpočinok železničiarov. Rakúsky železničný minister chce nedeľný odpočinok rozšíriť i na železničiarov. Reforma táto by bola možná len v páde súhlasu Uhorska a iných susedných štátov. Správa uh. štát. železníc sa s touto otázkou už i zaoberala, lež vyslovila sa tak, že sa reforma pre veľké náklady, ktoré by boli s ňou spojené, nedá previesť.

Srbský kráľ u černoehorského panovníka. Srbský kráľ odcestoval na návštevu černoehorského panovníka Nikitu. S touto jeho cestou privádzajú do spojenia jeho zasľúbenie sa s knáznou Xeniou 17ročnou dcérou Nikitu, ktoré je vraj už len iba otázkou času. Pravdepodobne je, že zasnúbenie bude už v prvej polivici mája.

Sen a skutočnosť. Jeden spevák po predstavení v Belováre mal strašný sen. Snívalo sa mu, že mu nad hlavou horí dom a vyskočil z postele von oblokom na ulicu. Jeho stav, bárs utrpel ťažké rany, je nie nebezpečný.

Plukovník Vassos pred súdom. Hlavný veliteľ gréckych tlúp na Kréte, plukovník Vassos, ešte pred pätnástimi rokmi, s Jurajom gréckym kráľom išiel do Wiesbadenu. Vassos nakúpil tam u zlatníka Heimerdingera za 1200 mariek šperkov, odcestoval ale bez toho, žeby bol ich cenu vyplatil. Zlatník čakal, lež nadarmo, až ho konečne zapravotil a wiesbadenský súd odsúdil teraz Vassosa na zaplatenie 1200 mariek behom 8 dní a pod tarchou exekúcie. Chyba je len tá, že Vassosovi výrok nemôžu doručiť.

Holdujúci pochod v Paríži. Millenáry holdujúci pochod, ktorý dňa 8. júna lanského roku sprevádzal korunu z Budína do novej parlamentárnej paloty a späť, bude možno vidieť na svetovej výstave v Paríži r. 1900. Pochod bude predstavený v malých soškách, zhotovených dľa vzo. u banderistov a sprievodu koruny.

Karol Mitter ayer, bývalý kellner a novozvolený ablegát viedeňský, prináležiaci k Luegerovej strane, ktorý je teraz obžalovaný pre krádež, predložil v rakúskej snemovni súrny návrh, v ktorom sa žiada vláda, aby behom 14 dní zadala návrh zákona, ktorým sa zakazuje v hostincoch ženská výsluha a každého, kto by sa proti tomuto zákazu previnil, aby potrestala 200 zlatovou pokutou. Pán Mittermayer nemohol lapiť ani jedného vyslanca, ktorý by mu bol ten návrh podpísal.

Zakazaná ľudová obyčaj. Na Dolniakoch je vo zvyku, že mladucha počas svatobnej hostiny umýva tvár všetkých hostov a jedným uterákom ich poutiera. Tento zvyk minister vnútra Perczel zakázal, pretože je dľa zkušenosti tento zvyk veľmi príhodný ku rozšíreniu trachomy. Od týchto čias budú sa teda odbavovať sedliacke svatby pod dozorom vrchnosti, a zase jest jedna príčina nenávideť vládu, ktorá sa i takto stará, aby ľudia vyhli nebezpečnej očnej nemoci, ktorá na tom vidieku bere svoje obeť.

Obrovský požiar. V prístave Newport-News (Virginia) zúril veľký požiar. Dva lodné mosty, na ktorých bol tovar z lodí chytily sa plameňom a zhorely i s tovarom. Škoda obnáša súhrnom 2 a pol millionov dolárov, cena zhoreného obilia je 1 million dolárov.

Veľké víchrice panovaly počas mesiaca februára v Austrálii. Chytréne kupecké mesto Port-Davin jeden obrovský víchor takmer celkom zničoval. Celý rad domov je zrúcaný, zahrady sú spustošené. V prístave kotviace lode takmer bez výnimky zrazu vzaly. Škoda obnáša mnoho millionov, krom toho mnoho ľudí prišlo o život. Teraz začali mesto znovu stavať, lenže nemajú robotnej sily nadostať.

Príval. Z Baláz Ďarmôt oznamujú, že dňa 1. mája medzi stanicou Lítke a Rap bol taký lejak, že železničnú dráhu veľmi porúchalo a vlaky nemôžu chodiť. S vrchov tečúci príval strhnul so sebou jedného pastiera, ktorý tam i o život prišiel, taktiež zahynulo aj viac oviec. Mimo to bola úroda na poli skoro úplne zničená. Železničnú dráhu medzi Lučencom a Detvou tak podmyla voda prívalu, že celá premávka na niekoľko dní bola zastavená. I tu narobil príval veľkej škody v poľných úrodách.

Láska, Bože, láske, kde fa ľudia berú . . . V obci Vilmány jedna *sedemdesiatosemročná* starena sa zamilovala do svojho paholka. Ponevác ale jej láska paholka rozohniť nevedela, — vypila sirkový jed. Horko-ťažko ju zachránili, lež i naďalej tak želela za paholkom, že sa o pár dní obesila, keď ju našli, bola už mrtvá.

Naničhodníci. Neznámi naničhodníci v gemerskej stolici medzi stanicami Hrachovom a Rimabáňou poprekkladali na železničné koľajnice veľké brvná a obrovské kamene. Vodič rušňa na šťastie zbadal nebezpečie a vlak zastavil. Útočníkov hľadajú žandári.

Prešibaný zlodej. Z budovy pre výtvarné umenie v Budapešti neznámy zlodej ukradol sošku zo slonovej kosti vážiacu asi 10 klgrov a založil ju v jednej hlavnomestskej záložni za 60 zlatých a záložnú cedulu poslal späť sekretárovi umeleckej spoločnosti. Posluha, ktorý cedulu záložnú doniesol sekretárovi, riekol, že tú dostal od jedného mladíka. Dľa opisu osoby je podozrenie, že sochu ukradol ten mladík, ktorý bol ukradol dva obrazy v krajinkej obrazárni.

Najtvrdšia lebka. Francesko Danielus menuje sa ten človek, ktorý smele môže povedať, že on má najtvrdšiu lebku na celom svete. Tento človek teraz produkoval sa vo Viedni, asíce porúbal svojou hlavou celý voz dreva, rozumie sa tak, že jeho hlava slúžila za kianicu. — To je už potom chlapák. Sotva kedy si prebije hlavu pán Danielus, akže túto produkciu previedol bez bolenia hlavy.

Nová baňa na platinu. Kov platinou zvaný dobývali takmer vylúčne len v baňach uralských, teraz objavili nové bane na platinu v Austrálii. Bane majú byť veľmi bohaté; platinu obsahujúca massa ťahá sa na 7-8 kilometrov pod zemou v hrúbke 20-50 metrov. Pravdepodobne je, že objavenie novej bane zapríčiní klesanie ceny vzácného platinového kovu.

Otrávená pani. V hlavnom meste hovorí sa teraz veľmi mnoho o jednom záhadnom prípade smrti. Pred niekoľkými dňami zomrela žena merníka Gardoša v pôrodnej zimnici a onedlho dostal hlavný kapitanát list od sestry zomrelej ženy, ktorá upodozrieva Gardoša, že zomrelú otrávil. Následkom tohoto súkromného listu nariadil kapitanát vyšetrovanie a preložil záležitosť ku fiškálátu. Vyšetrovanie malo nečakaný výsledok, v dome Gardoša sa našly jedy rôznych druhov, fiškálát nariadil bezodkladné exhumovanie vykopanie mrtvoly, ktorej preskúmanie malo ten výsledok, že pani nezomrela prirodzenou smrťou. Inžinier Gardoš sa oženil pred štyrmi rokmi; žena jeho bola pekná ale chudobná. Stal sa jej neverným, tak že jej do očí hovorieval, že stojí v ceste jeho blaženosti. Inžinier je vo väzení.

Vstal z mrtvých. V báb bodrogskej obci Pácér v tamojšej nemocnici zomrel tieti dni istý Ludvík Miglincí, chudobný človek pomätený na rozum. Dvanásť hodín ležal vyložený, keď sa zrazu prebudil a prosil okolostojacích, aby ho vytiahli z truhly. Lekár konštatoval, že bol zdánlivo mrtvý. Pôverčivý ľud v obci je teraz veľmi prestrašený.

Nie pre teba! O zaujímavej históрке píšu z Berlína. Nemecká cisárovná navštívila po tieto dni Augustinskú nemocnicu. Cisárovná prehládla nemocnicu a priateľsky sa poshovárala s chorými. Pri východe očakávaly choré deti cisárovnú. Medzi nimi bol jeden poltrefarochný chlapček, ktorý čakal cisárovnú s utešenou kytkou v ruke. Cisárovná mu chcela, prejdúc popri ňom, kytku odobrať. Chlapček ju ale ešte stisol v ruke a povedal: „Neslobodno! toto sú kvety pre cisárovnú, nie pre teba!“ Cisárovná sa chutne zasmiala chlapčekovi, ktorý kvety až potom odovzdal, keď ho presvedčili o jeho omyle.

Odmena za veštenie. V torontálskej obci Pésak prišla do domu jedného gazdu cigánka a ponúkala sa gazdinej, že jej vyloží karty. Mladá gazdiná bola zvedavá na budúcnosť a cigánka, nespozorujúc že je i gazda v izbe, vyložila gazdinej, že jej manžel behá za inými ženami. Na toto sa mladá gazdiná pustila do usedavého plaču a gazda v zlosti vyskočil zpoza pece a tak vytkol cigánku, že potrvá najmenej mesiac, pokým bude môcť zase karty vykladať.

Čo je milé ženám? Jeden arabský učenc, ktorý dlhší čas pozoroval ženské pohlavie nasledovne sa vyslovuje o okúzení žien: Lásku Francúzky naproti sebe povzbudí, jestli si slavným človekom. U Nemkyne dôjdeš cieľa i hrubianstvom. Jestli chceš, aby sa Španielka do teba zafúbila, pretváraj sa, jako by ti nešlo o to, ale v skutočnosti buď opatrným. Talianka je rada, keď žiarli na svojho milenca. Anglické dievča si žiada, aby jej zbožňovateľ požiadal bez všetkých ceremonii jej ruku. Srdec Uhrinky sa otvorí, jestli sa práve tak vieš oduševňovať jako sniť; ani to nenie chyba, keď si dobrým tanečníkom. Ruska obľubuje diamanty. A turecká žena si žiada, aby si bol mužským po najkrajnejšie hranice ľudského života.

Prvý dom v Minneapolis. Na ohromnom priestore medzi Chicagom a San Franciskom v Amerike je Minneapolis najväčšie mesto. Netrvalo ani polstoročia, čo usadilo sa tam vyše 200.000 ľudí. V jeden deň koncom mája pohyboval sa mestom pochod, akého svet nevidel. Starý srub ťahaly uliciami na dlhých povrazoch slávnostne oblečené deti, počtom 1000. S času na čas zamieňaly a sprevádzaly ich oduševnené zástupy. Cieľom pochodu bol krásny park. Tam vyvinula sa veľká ľudová zábava so slávnostnými rečami a strediskom slávnosti bol starec Colonel Stevens a jeho manželka. Títo dvaja osadili sa prví na tom mieste pred 47 rokmi. Stevens vlastnými rukami vystavil prvý dom v Minneapolis a to je

ten dom, čo tie deti po uliciach ťahaly a na večnú pamiatku v tom parku umiestili. Starý Stevens videl celý vývoj mesta a bol dlho majiteľom farmy, kde Minneapolis teraz stojí. Kedysi predával tu po 150 dollárov také pozemky, ktoré dnes platia po 150.000 dollárov. Nepohuteľnosti celého mesta cenia sa na 500 millionov mariek.

Podozrenie na zlé zuby. Že deravé zuby zapríčínajú opuchliny a neuralgické boľasti, je dávno a všeobecne známo; ale čím teraz Strack, lekár v Paríži, zuby upodozrieva, to už musí ozaj boľieť nielen majiteľa zuba, lež i zub sám. Tento lekár totižto tvrdí, že deravé zuby vovádzajú do sústavy tela bacilly tuberkúlosy. Toto smelé tvrdenie je dosiaľ len tvrdenie, bez všetkého odôvodnenia. Jestli to ale pán Strack skutočne dokáže, tak si zaviaže celé človečenstvo k večnej povďačnosti, jestli sa ale len vystatuje sensačným tvrdením tak zasluhuje, aby mu všetky deravé zuby zavesily na krk pravytu pre falošné upodozrievanie a osočovanie.

KU OBRAZKU.

Turci na cestách.

Jako vieme, Turci nevystrájajú veľké komedie pri jedle. Sadnú jednoducho na zem a jedia. Robia to tak i na svojich cestách. Keď sa Turek vyberie na dlhšiu cestu, neopomenie sebou vziať mimo fajky s dlhým gumovým pipasárom i hrniec ku uvareniu jedla. Tak jako to i na našom obrázku vidíme, Turci chystajú si jedlo. Jeden je kuchárom a ostatní kuchtami. Keď jedlo ztrovili, postavia ako 5 litrový hrniec veľkú fajku na zem, každý prisype dohánu, vstreí svoj pipasár do fajky a oblaky dymu sa zdvihnú nad nimi, ako keby mala nastať búrka.

K OBVESELENIU.

Napomenutie.

Syn dedinského rychtára hovorí k učiteľovi: „Pán učiteľ, dajte mi dobré svedoctvo, lebo inakšie nás môj otec ubijé oboch“.

*

Pomýlila sa.

Vojak: Marienka, duša moja, táto pečienka je veru nie najlepšia.

Kuchárka: Jaj, pomýlila som sa. Porciu pána veľkomožného som dala tebe.

Budapešťianska bursa a úradným značením cien dňa 7. mája

Obilie	Jakosť dla hekt.	Za 100 kilogr		Cenne papiere	Peniaze		Cenne papiere	Peniaze	
		od	do		Tovar	Tovar			
Pšenica banátska	77-81	7.80	8.00	Štátny dlh.			Prvá uhor. poisť. spol.	4125.-	4250.-
pešťianska	77-81	7.85	7.95	Uhorská zlatá renta 4%	121.75	122.25	Pešť. uh. kupec. b.	1183.-	1185.-
stolnobebradská	77-81	7.90	8.00	Uhorské regálové úpisý 4%	99.20	99.50	Pešť. prvá vlast. sporiteľňa	8100.-	8150.-
Raž (žito)	70-72	6.20	6.30	Uhorská liasko-segedínska po- žička 4%	100.25	101.25	Salgó-tarjánska baňa na uhlie	580.-	565.00
Jačmeň na krm	60-62	4.20	4.35	Uhorská žel. požička 4% v zl.	152.00	153.00	Záložné listy.		
na pátku	62-64	5.-	5.80	výživkové úpisý 4%	138.50	139.50	Uhorského pozem. úverového ústavu 5%	101.00	102.00
na várku	64-66	6.50	8.00	Spoločná požička v beť. penia- zoch 4%	122.25	123.50	Uhorského úver. záložného ús- tavu 4%	100.50	101.00
Ovos	39-41	5.80	6.10		102.25	103.-	Uh. úver. ústavu s prémieu 4%	100.-	101.50
Kukurica	73	3.60	3.70	Žreby.			Peniaze.		
Prosó		4.90	5.20	Spolku „Jó sziv“	3.60	4.00	Cisársky dukát	5.65	5.69
Repica				Uhorského „Červeného kríža“	8.90	8.50	Dvadsať-frankovník	9.52	9.56
Dateľinové semá, luc.		42.00	48.00	Rakúskeho	20.50	21.00	Nemecká ríšska marka	58.65	58.80
červené		25.-	28.-	Bazilika	6.25	6.50	Striebro		
Svínska masť pešťianska		55.-	56.00						
vidiecka									

Kuľtiadiareň Viktora Hornyánszkého v Budapešti.